

Projekt

**UCHWAŁA NR V//2024
RADY POWIATU GRODZISKIEGO**

z dnia 3 września 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób
doznających przemocy domowej na lata 2024 - 2034**

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r. poz. 424 ze zmianami) Rada Powiatu Grodziskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024 - 2034, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXIV/157/16 Rady Powiatu Grodziskiego z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar na lata 2016 – 2026.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały nr
Rady Powiatu Grodziskiego
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ
OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024 - 2034**

Grodzisk Wlkp. 2024 r.

str. 1

Spis treści

1. WSTĘP	3
2. KORELACJA PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI	3
3. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY	6
4. ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU	13
5. ZADANIA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I WYKAZ INSTYTUCJI UDZIELAJĄCYCH POMOCY OSOBOM DOŚWIADCZAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE GRODZISKIM	13
6. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE GRODZISKIM	16
7. KIERUNKI DZIAŁAŃ I CELE PROGRAMU	22
8. PRZEWIDYWANE EFEKTY WDROŻENIA POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	26
9. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU	26
10. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	26

1. WSTĘP.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2034 jest realizacją **art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej**, zgodnie z którym do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja **Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej**.

Realizując powyższy obowiązek ustawowy oraz mając na celu efektywne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2034”, zwany dalej „Programem”.

Cele szczegółowe, bezpośrednio osiąganego w Programie, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. Program stanowi wytyczne do postępowania wobec problemu przemocy domowej. Zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy domowej, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań. W części opisowej Programu zawarto podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy domowej, istotne dla planowania działań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy. Opracowano także listę priorytetowych potrzeb i kierunków działań.

Na podstawie wyników analizy materiałów zgromadzonych w procesie diagnozy problemu przemocy domowej wyznaczono cele i zadania Programu, sformułowane na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie w programach gminnych, adekwatnie do dominujących potrzeb w środowisku lokalnym. Cele te, działania i zadania, Programu będą podlegać ewolucji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Celem Programu, do osiągnięcia którego ma przyczynić się realizacja działań zaplanowanych w Programie, jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy domowej.

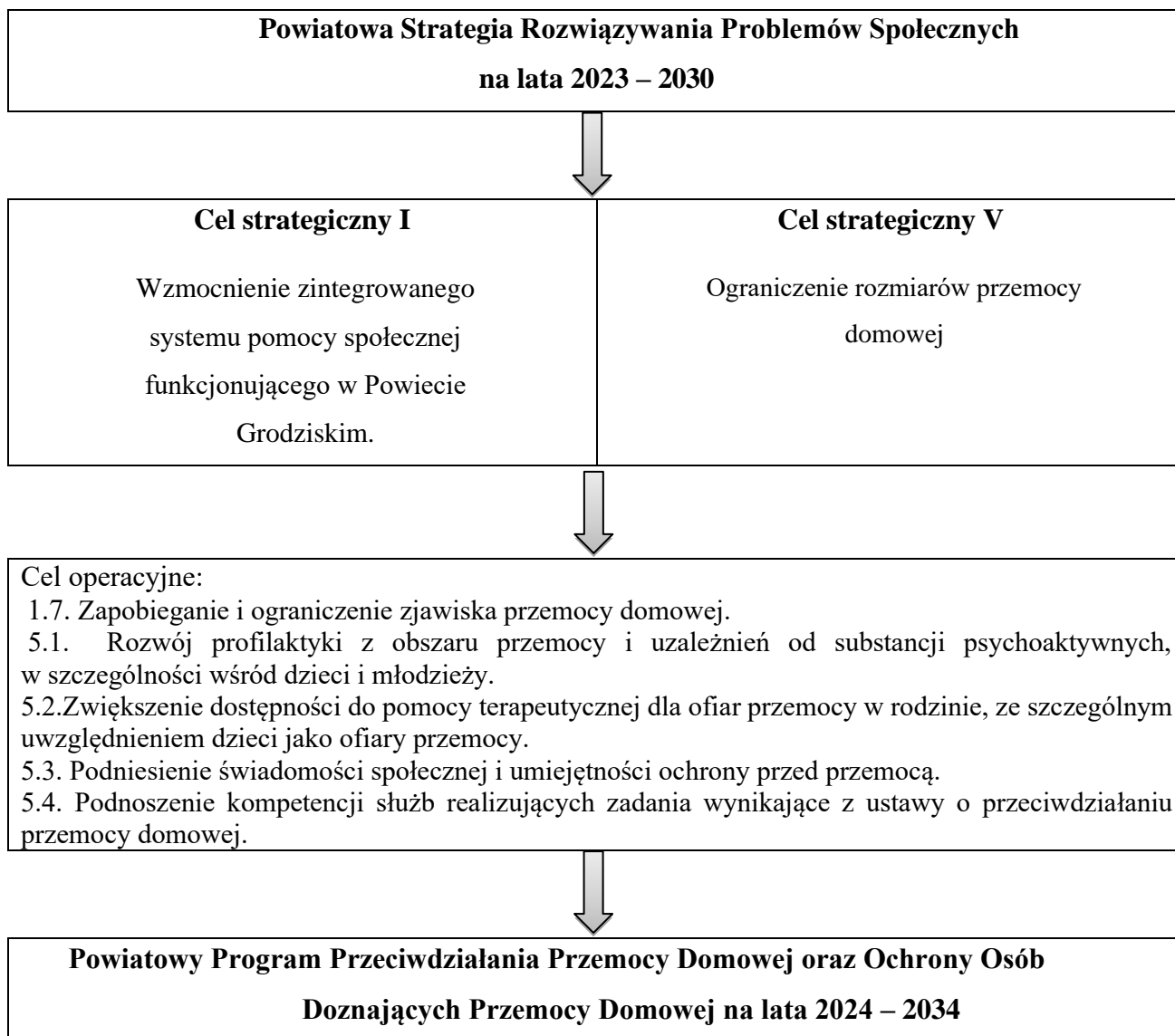
2. KORELACJA PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI.

2.1. SCHEMAT USYTUOWANIA PROGRAMU W SYSTEMIE ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO ORAZ PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2034” **jest zbieżny z założeniami Powiatowej Strategii**

Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2030.

Cele i zadania Programu będą kompatybilne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024 – 2034.

Program jest zgodny z aktami prawnymi oraz dokumentami o charakterze strategicznym, funkcjonującymi zarówno na poziomie krajowym jak i wojewódzkim. Na poziomie krajowym realizowany jest **Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej**. Głównym założeniem tego Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Program koreluje także z **Wielkopolskim Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2021 – 2025**.

2.2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU:

Cele powyższego Programu są spójne z przepisami prawa oraz innymi dokumentami krajowymi

i międzynarodowymi:

- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy,
- ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego,
- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej (2007/C 303/01),
- Rezolucją Parlamentu Europejskiego w sprawie obecnej sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet (2004/2220(INI)),
- Opinią Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego w sprawie przemocy domowej wobec kobiet (2006/C 110/15),
- Rozporządzeniem Rady Ministrów z 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 20 marca 2023r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 21 czerwca 2023r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach,
- Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2021r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

Dokumenty Parlamentu Europejskiego i Rady Europy:

- Konwencja Rady Europy o zwalczaniu przemocy wobec kobiet,
- Zwalczanie przemocy wobec kobiet - Rezolucja PE,
- Równość kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej,
- Opinia europejskiego komitetu ekonomiczno-społecznego w sprawie przemocy domowej wobec kobiet.

3. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY.

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc domowa - definicja ustawowa.

W świetle przepisu art. 2 ust. 1 znowelizowanej w 2023 roku Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej jako **przemoc domową** należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

1. **Jest intencjonalna** – czyli przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby doznającej przemocy.
2. **Sily są nierównomierne** – czyli w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doznająca przemocy jest słabsza a osoba stosująca przemoc silniejsza.
3. **Narusza prawa i dobra osobiste** – czyli osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do

nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).

4. **Powoduje cierpienie i ból** – czyli sprawca naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

3.1. WYODRĘBNIĄ SIĘ RÓŻNE RODZAJE PRZEMOCY

1. **Przemoc fizyczna** – popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
2. **Przemoc psychiczna** – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
3. **Przemoc seksualna** – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, itp.
4. **Przemoc ekonomiczna** – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.
5. **Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej** - wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają.
6. **Inne** - zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków.

3.2. CYKL PRZEMOCY W RODZINIE (FAZY).

Badania wykazały, że związki, w których kobiety doznają przemocy fizycznej ze strony

swoich partnerów, przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu.

1. Faza narastającego napięcia.

W tej fazie partner jest napięty i stale poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, zaczyna więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżyć partnerkę, poprawiając swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem. Kobieta stara się jakoś opanować sytuację - uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Często przeprosza osobę stosującą przemoc. Ciągłe zastanawia się nad tym, co może zrobić, aby poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Niektóre kobiety w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne, jak bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia, lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia. Zdarza się, że kobieta wywołuje w końcu awanturę, żeby "mieć to już za sobą".

2. Faza gwałtownej przemocy

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szal i wyładowuje się. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. lekkie opóźnienie posiłku. Skutki użytej przemocy mogą być różne - podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Kobieta stara się zrobić wszystko, żeby go uspokoić i ochronić siebie. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara, wściekłość partnera narasta coraz bardziej. Czuje się bezradna, bo ani przekonywanie osoby stosującej przemoc, ani bycie miłą, ani unikanie, ani bierne poddawanie się mu nie pomaga i nie łagodzi jego gniewu. Po zakończeniu wybuchu przemocy, kobieta jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się naprawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie. Jest oszołomiona. Staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

3. Faza miodowego miesiąca

Gdy mężczyzna wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko nagle staje się inną osobą. Szczerze żałuje za to, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dlatego, co zrobił i przekonuje partnerkę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy. Mężczyzna okazuje ciepło i miłość. Staje się znowu podobny do tego, jaki był na początku znajomości. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia z kobietą, dzieli się swoimi przeżyciami, obiecuje, że nigdy już jej nie skrzywdzi. Dbą o osobę doznającą przemocy, spędza z nią czas i utrzymuje bardzo satysfakcjonujące kontakty seksualne. Partnerzy zachowują się jak świeżo zakochana para. Kobieta zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydem. Czuje się kochana, myśli, że jest dla niego ważna i znowu go kocha. Spełniają się jej marzenia o cudownej miłości,

odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem. Życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Ale faza miodowego miesiąca przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia. Zatrzymuje ona kobietę w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza.

3.3. PODSTAWOWE KONSEKWENCJE KARNE STOSOWANIA PRZEMOCY.

Prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim m.in. z następujących artykułów Kodeksu Karnego:

z art. 207

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

z art. 191

§ 1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w sposób określony w § 1 w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

z art. 197

§ 1. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. Jeżeli sprawca, w sposób określony w § 1, doprowadza inną osobę do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia:

- 1) wspólnie z inną osobą,
- 2) wobec małoletniego poniżej lat 15,
- 3) wobec wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

§ 4. Jeśli sprawca czynu określonego w § 1-3 działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5.

z art. 209

§ 1. Kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 1a następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenia rodzinne albo świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 1a odbywa się z urzędu.

§ 4. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1, który nie później niż przed upływem 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego uiszczył w całości zaległe alimenty.

§ 5. Sąd odstępuje od wymierzenia kary, jeżeli nie później niż przed upływem 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego sprawca przestępstwa określonego w § 1a uiszczył w całości zaległe alimenty, chyba że wina i społeczna szkodliwość czynu przemawiają przeciwko odstąpieniu od wymierzenia kary.

z art. 199

§ 1. Kto, przez nadużycie stosunku zależności lub wykorzystanie krytycznego położenia, doprowadza inną osobę do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 został popełniony na szkodę małoletniego, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Karze określonej w § 2 podlega, kto obcuje płciowo z małoletnim lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej albo doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, nadużywając zaufania lub udzielając w zamian korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy.

z art. 160

§ 1. Kto naraża człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego

uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli na sprawcy ciąży obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 4. Nie podlega karze za przestępstwo określone w § 1-3 sprawca, który dobrowolnie uchylił grożące niebezpieczeństwo.

§ 5. Ściganie przestępstwa określonego w § 3 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

z art. 210

§ 1. Kto wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo o osobę nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny osobę tę porzuca, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli następstwem czynu jest śmierć osoby określonej w § 1, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

3.4.SKUTKI PRZEMOCY DOMOWEJ.

Przemoc domowa jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno szkody na zdrowiu fizycznym jak i psychicznym. Konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie ujawniają się w życiu dorosłym.

Skutki doświadczania przemocy przez osoby dorosłe.

U osób dorosłych poddawanych długotrwałej przemocy występują problemy fizyczne, psychiczne i emocjonalne. Często zależne są od stosowanej formy przemocy.

W przypadku przemocy fizycznej bezpośrednimi skutkami stosowania przemocy są uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;

W przypadku przemocy psychicznej zauważalne jest u osób doznających przemocy zniszczenie poczucia mocy sprawczej, obniżenie poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.

W sytuacji przemocy seksualnej zauważalne skutki to przede wszystkim, obrażenia fizyczne,

ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się, lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci osoby stosującej przemoc, itp.

W wypadku stosowania przemocy ekonomicznej skutki związane są z całkowitą zależnością finansową od partnera, niezaspokojeniem podstawowych potrzeb życiowych, biedą, zniszczeniem poczucia własnej godności i wartości, brak środków finansowych umożliwiającym funkcjonowanie społeczne.

Osoby doznające przemocy często borykają się z ostrymi i przewlekłymi problemami zdrowotnymi: psychicznymi, neurologicznymi, kardiologicznymi, chirurgicznymi, ginekologicznymi, gastrologicznymi.

Skutki doświadczania przemocy przez osoby małoletnie.

Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania działań przemocowych są początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie.

Osoby doświadczające przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto, zachowania te są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

Społeczne skutki przemocy domowej:

Przemoc zagraża życiu, niesie za sobą cierpienie fizyczne, psychiczne i emocjonalne. To poważna kwestia społeczna i problem ponadindywidualny. Przemoc także niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u osób doznających przemocy, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Zjawisko przemocy domowej to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, „rozsadza” go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość

prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci działań, które będą powielane w ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin, a tym samym dla całego społeczeństwa.

4. ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU.

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej powyższy Program oparty jest na zasadach:

- 1) **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawą o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwem;
- 2) **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby, szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia do poprawy jej funkcjonowania. Konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy zarówno osobom stosującym przemoc jak i osobom doświadczającym przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

5. ZADANIA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I WYKAZ INSTYTUCJI UDZIELAJĄCYCH POMOCY OSOBOM DOŚWIADCZAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE GRODZISKIM.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w ramach swoich kompetencji mają obowiązek podjęcia pracy z rodziną, w której wystąpił problem przemocy. Do ich zadań należy:

- sporządzenie diagnozy potrzeb i oczekiwań osób doznających przemocy oraz zbadanie jej aktualnej sytuacji;

- informowanie osób doznających przemocy o możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego (np. psychologicznego, prawnego, socjalnego, czy pedagogicznego) oraz o placówkach, które świadczą pomoc dla osób podejrzanych, że są dotknięte przemocą domową;
- zawiadamianie rodziny o dostępnych formach wsparcia dla dzieci dotkniętych przemocą domową;
- instruowanie rodzin o sposobach dalszego postępowania w celu polepszenia sytuacji osób doznających przemocy;
- jeśli występuje konieczność związana ze złym stanem zdrowia osoby dotkniętej przemocą domową mają obowiązek zapewnienia bezzwłocznego dostępu do świadczeń medycznych;
- zagwarantowanie osobom doznającym przemocy, w przypadku wystąpienia takiej potrzeby, pobytu w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osobom doznającym przemocy domowej;
- przeprowadzenie rozmowy z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową na temat konsekwencji jej zachowania oraz możliwości poddania się terapii bądź leczeniu, a także udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym i/lub psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych mają podobny zakres kompetencji, jak pracownicy socjalni.

Funkcjonariusze Policji są kolejnymi osobami, które wchodzi w skład grup diagnostyczno – pomocowych działających na rzecz osób dotkniętych przemocą domową. W zakresie swoich obowiązków mają oni za zadanie:

- udzielenie osobie doznającej przemocy koniecznej pomocy, w tym także pierwszej pomocy przedmedycznej;
- jeśli występuje konieczność związana ze złym stanem zdrowia osoby dotkniętej przemocą domową mają obowiązek zapewnienia bezzwłocznego dostępu do świadczeń medycznych;
- zapewnić bezpieczeństwo zdrowia, życia oraz mienia osób doświadczających przemocy, w tym również poprzez użycie środków przymusu bezpośredniego oraz zatrzymanie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy;
- przeprowadzić z osobą doświadczającą przemocy rozmowę dotyczącą

odpowiedzialności karnej za znęcanie się nad osobami najbliższymi w świetle art. 207 kodeksu karnego oraz pouczyć osobę podejrzaną o stosowanie przemocy o zachowaniu zasad współżycia społecznego i przestrzeganiu prawa;

- jeśli wystąpi taka konieczność zabezpieczyć ślady i dowody przestępstwa na miejscu zdarzenia;
- stale monitorować sytuację rodziny w celu zapobiegania wystąpienia ponownych sytuacji przemocy oraz ochrony osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.

Kolejną grupą zawodową, która ma swój udział z procedurze „Niebieskie Karty” są **przedstawiciele ochrony zdrowia**. Ich rola polega na informowaniu osoby doświadczającej przemocy o formach oferowanego dla niej wsparcia, a także o możliwości sporządzenia zaświadczenia lekarskiego. Dokument ten uzyskuje się bezpłatnie. Ustala on charakter oraz powód odniesionych obrażeń ciała.

Również **pracownicy oświaty** mają szeroki zakres możliwości oddziaływać na rodziny dotknięte przemocą domową. W znacznej części pokrywają się one z kompetencjami pracowników socjalnych. Tak jak oni mają za zadanie informować o wszelkich możliwościach uzyskania poradnictwa specjalistycznego, a także wzmocniać rodzinę w przekonaniu, że istnieją narzędzia, które poprawią ich sytuację rodzinną. Ponadto rola pracowników oświatowych polega na:

- diagnozowaniu oczekiwań, potrzeb oraz aktualnej sytuacji bytowej osoby doświadczającej przemocy, z szczególnym uwzględnieniem dzieci;
- kontakcie z rodzicami, opiekunami prawnymi lub innymi osobami najbliższymi, które sprawują opiekę nad dzieckiem doświadczającym przemocy i przedstawianie im ofert wsparcia instytucji działających na rzecz osób potrzebujących.

Wykaz podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą domową działających na terenie Powiatu Grodziskiego:

1. Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Wlkp.
2. Prokuratura Rejonowa w Grodzisku Wlkp.
3. Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp.
4. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Grodzisku Wlkp.
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wlkp.
6. Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wlkp.
7. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielichowie
8. Ośrodek Pomocy Społecznej w Granowie

9. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieńcu
10. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakoniewicach
11. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin
12. Punkt Edukacyjno – Motywacyjny w Rakoniewicach
13. Punkt Konsultacyjny przy GKRPA w Grodzisku Wlkp.
14. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin w Granowie
15. Punkt Diagnostyczno – Konsultacyjny w Wielichowie
16. Punkt Diagnostyczno – Konsultacyjny w Kamieńcu
17. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Wielkopolskim
18. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielichowie
19. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Granowie
20. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kamieńcu
21. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rakoniewicach
22. Placówki oświatowe działające na terenie Powiatu Grodziskiego
23. Organizacje pozarządowe Powiatu Grodziskiego
24. Stowarzyszenie Dom Pomocna Dłoń w Błońsku – OIK
25. Zespół Interdyscyplinarny w Grodzisku Wlkp., ul. Powstańców Chocieszyńskich 23D
26. Zespół Interdyscyplinarny w Wielichowie, ul. Poczтовая 16A
27. Zespół Interdyscyplinarny w Granowie, ul. Kolejowa 16
28. Zespół Interdyscyplinarny w Kamieńcu, ul. Grodziska 11/3
29. Zespół Interdyscyplinarny w Rakoniewicach, ul. Krystyny 30.

6. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE GRODZISKIM.

Dokładny pomiar skali zjawiska przemocy domowej nie jest możliwy. Można jednak próbować ją oszacować za pomocą dostępnych źródeł informacji. Są nimi między innymi statystyki Policji (przeprowadzone interwencje, uruchomione procedury „Niebieskie Karty”), statystyki sądowe (dane od kuratorów sądowych), czy dane zbierane przez podmioty (instytucje i organizacje) udzielające pomocy specjalistycznej rodzinom dotkniętym problemem przemocy. Diagnozę dokonano na podstawie danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego, Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Grodzisku Wielkopolskim.

Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej (zespołów interdyscyplinarnych).

Tabela nr 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020 – 2023 przez wszystkie instytucje do tego uprawnione

Gmina/Rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Grodzisk Wlkp.	24	30	24	36
Wielichowo	9	12	12	21
Granowo	16	7	10	14
Kamieniec	9	7	3	5
Rakoniewice	20	11	13	21
Ogólna suma zgłoszeń	78	76	62	97

Analiza powyższych danych wskazuje, że ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020 – 2022 utrzymuje się na podobnym poziomie. Jednocześnie zauważyć można, że ilość założonych NK jest znacznie większa w porównaniu do ilości wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2012 – 2015. Powyższe może sugerować, że podejmowane działania nie wpłynęły w znaczący sposób na zjawisko przemocy domowej na terenie Powiatu Grodziskiego.

Tabela nr 2. Liczba zamkniętych „Niebieskich Kart” przez zespoły interdyscyplinarne poszczególnych gmin:

Zespoły Interdyscyplinarne w gminie / Rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Grodzisk Wlkp.	18	23	24	35
Wielichowo	6	10	12	14
Granowo	9	6	5	11
Kamieniec	3	8	12	3
Rakoniewice	15	5	4	9
Ogólna suma	51	52	57	72

Powyższe dane wskazują, że na przestrzeni analizowanych lat znacznie waha się odsetek zamykanych procedur „Niebieskie Karty” w stosunku do ilości wszczynanych.

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej art. 12h zakończenie procedury "Niebieskie Karty" następuje w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej; rozstrzygnięcia o braku

zasadności podejmowania działań.

Poniżej zostaną przedstawione tabele dotyczące liczby osób podejrzanych o stosowanie przemocy z podziałem na płeć (dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego):

Tabela nr 3. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy z podziałem na płeć:

kobiety/ mężczyźni/ Rok	2020 rok		2021 rok		2022 rok		2023 rok	
	kobiety	mężczyźni	Kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Grodzisk Wlkp.	5	19	1	29	2	22	5	33
Wielichowo	0	9	1	9	0	11	3	6
Granowo	1	8	0	10	2	14	6	15
Kamieniec	1	7	0	7	0	2	1	5
Rakoniewice	3	17	0	11	0	13	3	18
Ogólna suma zgłoszeń	10	60	2	66	4	63	18	77

Analiza powyższych danych na przestrzeni ostatnich czterech lat, jak również danych uzyskanych w poprzedniej diagnozie zjawiska przemocy w Powiecie Grodziskim wskazują, że znacznie częściej mężczyźni w porównaniu do kobiet podejrzani są o stosowanie przemocy w rodzinie. Z dużym prawdopodobieństwem można przypuszczać, że podejrzenia o stosowanie przemocy domowej są niedoszacowane m.in. z powodu niezgłaszania przez mężczyzn doznawania przemocy, co wynika z lęku społecznego.

Warto także przyjrzeć się danym statystycznym przedstawiającym liczbę osób doznających przemocy domowej z podziałem na płeć.

Tabela nr 4. Liczba osób doznających przemocy domowej według podziału na płeć:

Gmina/Rok/Płeć	2020 rok		2021 rok		2022 rok		2023 rok	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	Mężczyźni	kobiety	Mężczyźni
Grodzisk Wlkp.	17	2	21	1	19	1	22	4
Wielichowo	9	4	10	2	8	4	17	3
Granowo	7	0	10	3	13	3	13	3
Kamieniec	7	2	5	2	6	0	5	1
Rakoniewice	17	3	11	0	13	0	21	0

Ogólna suma zgłoszeń	57	11	57	8	59	8	78	11

Powyższe dane wskazują, że w kontekście płci w przeważającej mierze osobami doznającymi przemocy domowej są kobiety. Powyższe uzasadnia statystycznie większa łatwość kobiet do proszenia o pomoc. Można przyjąć, że odczuwają one mniejsze poczucie wstydu aniżeli mężczyźni w tym zakresie.

Tabela nr 5. Liczba dzieci doświadczających przemocy domowej w gminach naszego Powiatu:

Gmina/Rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Grodzisk Wlkp.	6	3	2	19
Wielichowo	0	2	2	39
Granowo	13	17	19	25
Kamieniec	1	0	0	0
Rakoniewice	25	22	12	32
Ogólna suma	45	44	35	115

Z danych powyżej przedstawionych wynika, iż zwiększyła się znacznie w 2023 liczba dzieci doświadczających przemocy domowej. Wskazane statystyki mogą być wynikiem nowelizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Poniżej przedstawione zostaną dane obrazujące liczbę osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu w porównaniu do ogólnej liczby osób stosujących przemoc domową.

Tabela nr 6. Liczba osób stosujących przemoc domową z uwzględnieniem liczby osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu:

Rok	2020		2021		2022		2023	
Gmina	Liczba osób trzeźwych	Liczba osób pod wpływem alkoholu	Liczba osób trzeźwych	Liczba osób pod wpływem alkoholu	Liczba osób trzeźwych	Liczba osób pod wpływem alkoholu	Liczba osób trzeźwych	Liczba osób pod wpływem alkoholu
Grodzisk Wlkp.	11	13	10	20	6	18	14	24
Wielichowo	3	7	3	6	4	7	7	12
Granowo	4	5	5	5	5	11	4	17
Kamieniec	4	4	2	5	0	2	3	3

Rakoniewice	6	14	5	6	5	8	4	17
Ogólna suma	28	43	25	42	20	46	32	74

Z danych przedstawionych powyżej wynika, że średnio około 65% osób stosujących przemoc domową nadużywa alkoholu w sytuacji popełnienia czynu związanego z przemocą domową. Statystyki te są zbieżne z wynikami diagnozy z 2012 – 2015.

Bardzo ważną instytucją w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Policja. Dlatego też pozyskano dane obrazujące opisywany problem w rodzinie także z tej instytucji.

Poniższe dane ukazują liczbę interwencji Policji oraz liczbę interwencji związanych z przemocą domową.

Tabela nr 7. Liczba interwencji Policji związanych z przemocą domową ogólnej liczby interwencji:

Rok	Ogólna liczba interwencji Policji	Liczba interwencji związanych z przemocą domową	%
2020	2992	594	19,8
2021	3851	558	14,5
2022	3838	620	16,1
2023	3052	653	21,4

Powyższe dane wskazują, że istotnym statystycznie odsetkiem wszystkich interwencji zgłoszonych do Policji są interwencje związane z przemocą domową.

Tabela nr 8. Dane uzyskane od Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Grodzisku Wlkp.

LICZBA OSÓB	2020 - 2023
Liczba osób skazanych za stosowanie przemocy domowej	105
Liczba osób objętych dozorem kuratora w związku ze stosowaniem przemocy domowej	70
Liczba osób z nakazem udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym i/lub psychologiczno - terapeutycznym	3
Liczba osób skazanych z zakazem zbliżania się do osoby pokrzywdzonej	53

Powyższe dane wskazują, iż w przypadku stosowania przemocy domowej najczęstszą konsekwencją prawną jest objęcie osoby stosującej przemoc dozorem kuratora. Niepokojący jest fakt, iż osoby stosujące przemoc domową nie są poddawane specjalistycznym oddziaływaniom.

Przedstawione dane dotyczące występowania zjawiska przemocy domowej nie w pełni odzwierciedlają rzeczywistą skalę tego problemu. Stosowanie przemocy bardzo często związane jest z mitem „przemoc domowa to sprawa prywatna”. Osoby doznające przemocy obawiają się także eskalacji zjawiska przemocy ze strony osób stosujących przemoc, dlatego też przez wiele lat nie ujawniają faktu doświadczania przemocy. W skutek traumatycznych przeżyć i doświadczeń osoby doświadczające przemocy nie mają odwagi szukać pomocy i wsparcia w środowisku lokalnym.

Niepokojącym zjawiskiem w Powiecie Grodziskim jest fakt, że bezpośrednimi osobami doznającymi przemocy są także dzieci. Dzieci cierpią w sytuacji bezpośredniego doświadczania przemocy, jak również, kiedy ich rodzice doświadczają krzywdy.

„Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023” przeprowadzona przez Fundację Dzieci Niczyje wskazuje, że większość dzieci i nastolatków (79%) doświadczyła w swoim życiu choć raz przemocy lub zaniedbania. Najczęściej zgłaszanymi formami przemocy była przemoc ze strony rówieśników (66%), przemoc ze strony bliskiego dorosłego (32%), wykorzystanie seksualnie bez kontaktu fizycznego (26%). Ponadto 23% dzieci i nastolatków było zaniedbywanych emocjonalnie, 20% doświadczało parentyfikacji, a 14% było świadkami przemocy w domu. Wykorzystywania seksualnego z kontaktem fizycznym doświadczyło 8% respondentów, tyle samo (8%) było zaniedbywanych fizycznie.

Powyższa diagnoza wskazuje, że dziewczyny częściej niż chłopcy doświadczyły przemocy ze strony bliskich dorosłych (36% vs 29%), były świadkami przemocy w domu (18% vs 11%), były zaniedbywane fizycznie (9% vs 7%), były wykorzystywane seksualnie zarówno bez kontaktu fizycznego (34% vs 17%), jak i z nim (13% vs 3%).

Osobami stosującymi przemoc psychiczną i fizyczną wobec dzieci najczęściej byli rodzice – ojcowie (odpowiednio, 39% i 35%) i matki (odpowiednio, 43% i 31%).

Z analizy danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Grodziskiego, danych z Powiatowej Komendy Policji w Grodzisku Wielkopolskim oraz Kuratorskiej Służby Sądowej wynika, że zjawisko przemocy domowej wciąż występuje w niezmińszonym nasileniu i dotyka coraz więcej dzieci.

Z analizy przyczyn stosowania przemocy wynika, że jednym z ważnych czynników jest alkohol. Wśród reszty motywów można wyróżnić trudną sytuację finansową rodziny, która jest często źródłem wielu konfliktów między członkami rodziny, a także choroby psychiczne, które rzutują na niewydolność opiekuńczo-wychowawczą i nieprawidłowe wypełnianie obowiązków rodzicielskich.

Wspólnym podłożem ww. czynników jest bezradność osób, które straciły nad sobą kontrolę wskutek uzależnień czy innych problemów psychicznych oraz specyfika otoczenia, w którym brakuje wsparcia, a w którym funkcjonują rodziny, często zdemoralizowane i zmagające się z podobnymi problemami. Nasuwa się zatem wniosek, że otoczenie odpowiednią opieką i wsparciem rodzin potencjalnie zagrożonych przemocą w rodzinie również należy do profilaktyki patologii społecznych i może przynieść pozytywne rezultaty. Wobec powyższego profilaktyka z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej winna być dla osób zaangażowanych w pomoc społeczną jednym z priorytetowych działań.

7. KIERUNKI DZIAŁAŃ I CELE PROGRAMU.

Diagnoza problemu przemocy domowej pozwoliła sformułować priorytetowe potrzeby i kierunki działań, które należy podjąć:

- profilaktyka, diagnoza społeczna, edukacja społeczna,
- ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej,
- oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową,
- podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Celami głównymi Programu są zatem ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej w Powiecie Grodziskim i wzmocnienie zintegrowanego systemu pomocy społecznej funkcjonującego w Powiecie Grodziskim.

1. Cel: profilaktyka, diagnoza społeczna, edukacja społeczna

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA	REALIZATORZY ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Rozwój profilaktyki z obszaru przemocy i uzależnień od substancji psychoaktywnych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży	Realizacja Powiatowego Programu Profilaktycznego z Zakresu Promowania i Wdrażania Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową w Powiecie	Zgodnie z harmonogramem Powiatowego Programu Profilaktycznego	PCPR Grodzisk Wlkp. we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, PPP w Grodzisku Wlkp., organizacjami pozarządowymi, kościołami i związki wyznaniowymi	2024 – 2030	Środki własne Powiatu, ewentualnie środki pozyskane z innych źródeł

	Grodziskim na lata 2024- 2030				
	Uaktualnienie i realizacja Powiatowego Programu Profilaktycznego	Uzupełnienie programu z uwzględnieniem aktualnych potrzeb	PCPR Grodzisk Wlkp.	2030 – 2034	Środki własne Powiatu, ewentualnie środki pozyskane z innych źródeł

2. Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA	REALIZATORZY ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób doznających przemocy domowej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci jako ofiary przemocy	Upowszechnienie informacji dot. możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby doznające przemocy	Opracowanie i rozpowszechnienie informatora – wykaz podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą domową działających na terenie Powiatu Grodziskiego	PCPR Grodzisk Wlkp. – opracowanie informacji i przekazanie mediom, organizacjom pozarządowym	2 x rok	Środki własne Powiatu
	Pomoc dla osób doznających przemocy	Poradnictwo indywidualne (psycholog, prawnik, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej, pedagog, pracownik socjalny)	PCPR Grodzisk Wlkp., OIK w Błońsku, ośrodki pomocy społecznej	2023 - 2034	Środki własne Powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne
		Grupowe działania edukacyjne	PCPR Grodzisk Wlkp., ośrodki pomocy społecznej	- 1 raz w każdym roku.	Środki własne Powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne
		Realizacja procedury „Niebieskie Karty” i udział w działaniach zespołów diagnostyczno - pomocowych	Jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policja, oświata, ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe, Żandarmeria Wojskowa, kuratorzy, prokuratorzy	2024 - 2034	Środki własne Powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne
		Zapewnienie schronienia w ośrodku interwencji kryzysowej	OIK	2024 - 2034	Środki własne Powiatu

		Utworzenie lokalnej linii telefonicznej	PCPR Grodzisk Wlkp., OIK	2024 – 2034	Środki własne Powiatu
		Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom krzywdzonym w myśl art. 12a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	Jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy, Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp.	2024 - 2034	Środki własne Powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne
		Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemocy domowej	PCPR Grodzisk Wlkp.	1 raz w roku	Środki własne Powiatu

3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA	REALIZATORZY ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową na terenie Powiatu Grodziskiego	Rozszerzenie oferty działań wobec osób stosujących przemoc domową	Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów korekcyjno – edukacyjnych	PCPR Grodzisk Wlkp., OIK	1 edycja na rok w latach 2024 - 2034	Budżet państwa, środki zewnętrzne
		Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów psychologiczno – terapeutycznych	PCPR Grodzisk Wlkp., OIK	1 edycja na rok w latach 2024 - 2034	Budżet państwa, środki zewnętrzne
	Badanie skuteczności programów korekcyjno – edukacyjnych	Monitorowanie funkcjonowania uczestników	PCPR Grodzisk Wlkp.	Przez okres do 3 lat po ukończeniu programu	Budżet państwa, środki zewnętrzne
	Badanie skuteczności programów psychologiczno - terapeutycznych	Monitorowanie funkcjonowania uczestników	PCPR Grodzisk Wlkp.	Przez okres do 3 lat po ukończeniu programu	Budżet państwa, środki zewnętrzne
	Upowszechnienie informacji dot. możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby stosujące przemoc domową	Opracowanie, rozpowszechnienie informatora – wykaz podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób oraz rodzin dotkniętych przemocą domową działających na terenie Powiatu Grodziskiego	PCPR Grodzisk Wlkp. – opracowanie informacji i przekazanie mediom, organizacjom pozarządowym	2 x rok	Środki własne Powiatu

	Interweniowanie oraz reagowanie na stosowanie przemocy domowej	Realizacja procedury „Niebieskie Karty” i udział w działaniach zespołów diagnostyczno - pomocowych	Jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policja, oświata, ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe, Żandarmeria Wojskowa, kuratorzy, prokuratorzy	2024 - 2034	Środki własne Powiatu, budżet państwa, środki zewnętrzne

4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI ZADANIA	REALIZATORZY ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Opracowanie diagnoz potrzeb szkoleniowych, potrzeb specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Zapytania, rozpoznanie potrzeb, opracowanie diagnozy	PCPR Grodzisk Wlkp.	1 raz w roku	Środki własne Powiatu

Powiatowy Program składa się z szeregu interdyscyplinarnych działań, które są ściśle nakierowane na realizację poszczególnych celów operacyjnych. Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016 - 2026 będzie zatem realizowany przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, zarówno na poziomie gmin, jak i powiatu. Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu oraz szerokie spektrum celów i zadań zaplanowanych na poziomie ogólnym, będą podejmowane działania dostosowane do konkretnych lokalnych potrzeb. Cele programu będą realizowane w formie pracy ciągłej przez cały okres trwania. Działania skierowane do społeczności, władz lokalnych i innych decydentów, instytucji i organizacji pozarządowych z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kadry pomocy społecznej, ofiar i sprawców przemocy w rodzinie będą miały charakter zarówno profilaktyczny (promowanie działań alternatywnych wobec przemocy itp.), edukacyjny (upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, itp.), pomocowy (poradnictwo, informowanie o miejscach w których można

uzyskać pomoc, itp.) jak i wspierający (wsparcie merytoryczne kadr i służb pomocowych, wymiana doświadczeń, itp.).

8. PRZEWIDYWANE EFEKTY WDROŻENIA POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ.

- 1) Wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przeciwdziałania przemocy.
- 2) Zmiana postaw społeczeństwa wobec tematu przemocy d o m o w e j .
- 3) Wzrost liczby placówek/instytucji udzielających profesjonalnej pomocy.
- 4) Wzrost liczby osób zajmujących się profesjonalnym pomaganiem osobom stosującym przemoc.
- 5) Wzrost liczby osób zajmujących się profesjonalnym pomaganiem osobom doznającym przemocy.
- 6) Spadek liczby przypadków przemocy domowej.

9. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU.

Realizacja działań Programu finansowana będzie z następujących środków:

- środków własnych Powiatu Grodzkiego,
- środków samorządów gmin,
- dotacji celowych budżetu państwa,
- środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł, w szczególności programów unijnych, konkursów grantowych, itp.

10. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie corocznie na podstawie sprawozdania, które będzie obejmowało zakres wykonywania poszczególnych zadań przypisanych podmiotom ujętych jako realizatorzy Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, przede wszystkim:

- 1) Form pomocy udzielanych osobom doświadczającym przemocy domowej.
- 2) Podjętych działań korekcyjno-edukacyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc domową.
- 3) Podjętych działań zmierzających do uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem przemocy domowej.
- 4) Formy współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy

str. 26

domowej.

Monitoring realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej będzie polegał na zbieraniu informacji od realizatorów zadań na temat realizacji celów zawartych w powyższym Programie. Osoby stosujące przemoc domową objęte programami edukacyjnymi, korekcyjnymi i terapeutycznymi będą pod opieką instytucji pomagania przez okres 3 lat od ukończenia udziału w programach.

Kompleksowe roczne sprawozdanie sporządzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim z realizacji Programu Rada Powiatu Grodzkiego przyjmie w drodze informacji.

Uzasadnienie
do Uchwały Nr
Rady Powiatu Grodziskiego
z dnia.....2024r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób
doznających przemocy domowej na lata 2024 - 2034**

Art. 6 ust. 3 pkt 1) ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej stanowi, że do zadań z zakresu zadań własnych powiat należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Przedmiotowy program, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały, określa w szczególności cele, zadania i działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Powiecie Grodziskim na lata 2024-2034.

Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar na lata 2016 – 2026 nadal obowiązuje, jednak z uwagi na zmiany prawne, w tym nowe nazewnictwo, należało opracować nowy Program, aby dostosować do stanu prawnego obowiązującego na mocy ustawy z dnia 9 marca 2023r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych ustaw.

Od dnia 22 czerwca 2023r. zmiany obejmują m.in. nazewnictwo używane w ustawie oraz aktach wykonawczych.

Ponadto, uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 09 listopada 2023r. ustanowiono Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 w związku z czym konieczne było dostosowanie do niego treści i celów Powiatowego Programu do Programu Rządowego.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.